

ה"ת 16615/08/15 - מדינת ישראל נגד אלבר ציי רכב (ר.צ.) בע"מ

בית משפט השלום בחיפה

ה"ת 16615-08-15 אלבר ציי רכב (ר.צ.) בע"מ נ' אגף המכס והמע"מ חקירות חיפה
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופט זיו אריאלי
מבקשת	מדינת ישראל
נגד	
משיבה	אלבר ציי רכב (ר.צ.) בע"מ

החלטה

שתי שאלות התעוררו אגב דיון בבקשת המבקשת להאריך את תוקף צו החזקת התפוסים:

- א. האם רשאית המבקשת להגיש דו"ח לעיון בית המשפט בלבד, במסגרת דיון בבקשה להארכת תוקף צו החזקת תפוסים (או בדיון בבקשה להחזרת תפוסים).
- ב. ככל שהתשובה לשאלה הראשונה היא בחיוב - האם זכאי חשוד לחקור את נציג המבקשת במסגרת הליך כאמור.

נוכח העובדה כי יש בתשובות לשאלות אלו כדי להשפיע על אופן המשך שמיעת הבקשה שבפני, הגישו הצדדים סיכומים בכתב.

כללי:

1. המבקשת הגישה בקשה להארכת תוקפו של צו להחזקת תפוסים, ב- 180 ימים נוספים. בקצירת האומר אציין כי מדובר בבקשה שישית במספר. התפוסים נתפסו על ידי המבקשת אגב חקירה כלכלית מסועפת ומורכבת, במסגרתה מיוחסות למשיבה (ולמעורבים נוספים) עבירות שונות, לרבות הלבנת הון, פקודת המכס, פקודת הייצוא והיבוא, חוק מס ערך מוסף, עבירות מרמה, רישום כוזב במסמכי תאגיד ועוד. העבירות המיוחסות למשיבה הינן בהיקף של עשרות מיליוני ₪. התפוסים הינם נכסי נדל"ן, ערבות בנקאית ומסמכים שונים.

2. מעת לעת הוארך תוקף צווי התפיסה, בהסכמת המשיבה.

3. הבקשה הנוכחית זהה במתכונתה ובניסוחה לבקשות קודמות. אלא שהפעם התנגדה המשיבה להארכת תוקף הצו להחזקת התפוסים. משכך, נקבע דיון בפני.

4. בפתח הדיון הגיש נציג המבקשת ארבעה דו"חות סודיים, המתייחסים לתשתית הראייתית העומדת בבסיס החשדות המיוחסים למשיבה, להתפתחויות שונות בחקירה וכן לפעולות חקירה מתוכננות [הוגשו וסומנו מב/ 1-4]. נטען בנוסף, כי אין הוראה בחוק המאפשרת הגשת דו"חות סודיים במסגרת דיון בבקשה להארכת תוקף החזקת תפוסים.

5. לאור המחלוקת, סיכמו הצדדים טענותיהם בכתב.

6. לטענת ב"כ המשיבה, הצגת דו"חות סודיים לבית המשפט במסגרת הליך כאמור - פוגע בזכותו של חשוד להליך הוגן. סעיף 35 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) אינו מתיר למבקש להציג לעיון בית המשפט מסמכים במעמד צד אחד. הסדר כאמור קבוע בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים) [להלן: חוק המעצרים], אך הוא חל רק בענייני מעצר, ולא בעניין שבפנינו. לחילופין, וככל שייקבע כי יש לראות את ההסדר שבסעיף 15 לחוק המעצרים כחל גם על הליכים להארכת תוקף החזקת תפוסים, הרי שיש לגזור מחוק המעצרים גם את האפשרות הנתונה לחשוד לחקור את נציג המבקשת במהלך הדיון. המשיבה הפנתה למספר החלטות התומכות, לשיטתה, באפשרות להתיר חקירה של נציג המבקשת בהליך כאמור.

7. המבקשת ציינה בתגובתה, כי הוראות פקודת סדר הדין הפלילי אינן קובעות את סדרי הדין בדיון שנערך לפי סעיף 35 לפקודה. סמכות זו נגזרת לפיכך מכוח סעיף 17 לחוק הפרשנות או מכוח סעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]. המבקשת הפנתה למספר החלטות התומכות בגישתה, ולטענתה הצגת הדו"ח הסודי לעיון בית המשפט בלבד - מאזנת נכונה בין זכותו של חשוד להליך הוגן לבין האינטרסים המקבילים שעניינם אפשרות לנהל את החקירה באין מפריע. אשר לחקירת נציג המבקשת - נטען כי סעיף 15(ד) אינו חל בהליכים שעניינם החזקת תפוסים, וכי אין מקום לקבוע זכות חקירה של חשוד את נציג המבקשת בהליכים מסוג זה. אין מקום להקיש באופן ישיר מהוראות חוק המעצרים לסדרי הדין הראויים בהליכי החזקת תפוסים.

8. בתשובתה טענה המשיבה, כי ההסמכה הקבועה בסעיף 17 לחוק הפרשנות, והסמכות המפורטת בסעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי - אינן רלבנטיות לעניינינו. נטען כי מקום בו חקירת המשטרה נמשכת על פני למעלה משלוש שנים, הרי שנקודת האיזון השתנתה, ועל בית המשפט להפעיל "כלים מידתיים אשר ימזערו את הפגיעה הקשה בזכויות היסוד של המשיבה... לחילופין יש לחייב את המבקשות, כתנאי להגשת בקשה להמשך תפיסה, להציג לעיון המשיבה את כל המידע הרלבנטי הנוגע לה על מנת שזו תוכל להתגונן כראוי" [ע' 4 לתגובת המשיבה]. עוד טוענת המשיבה כי בשלב זה, בחלוף שלוש שנים בהן מתנהלת החקירה, אין חשש לשיבוש החקירה, ולעומת זאת הפגיעה בזכויות המשיבה - קשה ומשמעותית.

9. לעניין חקירת נציג המבקשת חזרה המשיבה וטענה כי ככל שניתן להגיש דו"ח סודי כאמור, הרי שניתן וצריך לאפשר גם חקירתו של נציג המבקשת, באופן המתבצע בהליך של הארכת מעצר.

דין והכרעה:

א. **האם רשאית המבקשת להגיש, במהלך דיון בבקשה להארכת תפוסים, דו"חות לעיון בית המשפט בלבד?**

10. פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) קובעת שורה של סמכויות והוראות מהותיות, שעניינן תפיסת חפצים - והחזרתם. הפקודה קובעת את עילות התפיסה (סעיף 32), שמירה עליו (סעיף 33), הסמכת בית המשפט להורות מה יעשה בחפץ ולאיזה תכלית (סעיפים 34-38), וכן הוראות מיוחדות הנוגעות לחילוט החפץ בתום ההליך המשפטי (סעיף 39).

11. לעניין סדרי הדין הנדרשים על מנת לקיים את הוראות המהות הנזכרות לעיל - שתק המחוקק.

12. וכך, שורה ארוכה של נושאים אינה מוסדרת בהליכים שעניינם תפיסה, החזרת תפוסים והארכת תוקפו של צו להחזרת תפוסים. החל בכללי סמכות מקומית, עבור דרך הגדרת הצדדים להליך, המסמכים שיש לצרף לבקשה, סדר הדיון, עילות הפניה לעיון מחודש בהחלטה, וכלה באופן הבאת ראיות ונטלי הראיה. אזכיר, כי במשך שנים אף נעדרה מן הפקודה הוראה יסודית שעניינה ערר על החלטה בעניין תפוסים. עניין זה תוקף אך בתום שנים ארוכות, עם חקיקתו של סעיף 38א' לפקודה.

13. את שלא הגדיר המחוקק - קבעו הפרקטיקה הנוהגת ופסיקת בתי המשפט. אמנם, לא ניתן להתעלם מהבעייתיות הכרוכה בקביעת סדרי דין באופן האמור. בתי המשפט, בשורה של החלטות, קראו למחוקק להסדיר את נושא סדרי הדין בהליכים לפי פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש). אצרך אף אני את קולי לקריאה זו. אולם אין בקריאה זו כדי לגרור "שינוי סדרי עולם".

14. בבסיס תפיסה - כל תפיסה - בשלבי חקירה, ובטרם הגשת כתב אישום, עומדים שלושה יסודות: האחד הינו היסוד הראייתי; היסוד השני הוא יסוד המתמקד בקיומה של עילה; היסוד השלישי - עניינו בעקרון המידתיות.

15. לעניין היסוד הראשון, כידוע, כל פגיעה בזכויות חשוד (וזכות הקניין היא אחת מהן) מחייבת קיומה של תשתית ראייתית המצדיקה פגיעה כאמור. בענייננו, וכפי שנקבע לא אחת, התשתית הראייתית צריכה להצביע על קיומו של "חשד סביר" לביצוע עבירה. הדברים עולים מנוסח סעיף 32(א) לפקודה [הדורש קיומו של 'יסוד סביר להניח']. כך גם נקבע לא אחת בפסיקה. עם הגשתו של כתב האישום, גוברת

הדרישה לתשתית ראייתית, להצדקת המשך התפיסה, ונדרשות ראיות ברף הדומה לזה הנהוג לרף הראיות המצדיק מעצר (דהיינו, קיומה של תשתית ראייתית לכאורית).

ר' למשל בש"פ 6159/01 יונס אבו עמר נ' מדינת ישראל (8.10.2001);

בש"פ 8353/09 מגאלניק נ' מדינת ישראל (26.11.2009).

16. יהא הרף הראייתי אשר יהא, ברי כי לשם קביעה כי בידי המבקשת ראיות כלשהן הקושרות את החשוד לביצוע העבירה, וכדי לקבוע כי קמה עילה לתפיסת החפץ והמשך החזקתו בידי המבקשת - על בית המשפט לעיין בתיק החקירה.

17. דומה, כי אף המשיבה אינה חולקת על כך שבשלב ההכרעה אם להיעתר לבקשת המבקשת ולהאריך את תוקף החזקת התפוסים - על בית המשפט לעשות זאת על סמך תשתית ראייתית מתאימה, ולשם כך על המבקשת מוטל הנטל לשכנע כי בידיה ראיות הקושרות את המשיבה לעבירות המיוחסות לה.

18. אשר לשאלה אם קמה לחשוד בשלב זה הזכות לעיין בחומרי החקירה המבססים את החשד הסביר המתגבש נגדו - בעניין זה נתן המחוקק את דעתו וקבע, באופן שאינו משתמע לשתי פנים, כי הזכות לעיין בחומרי החקירה קמה עם הגשת כתב אישום (סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי). ודוק: קו פרשת המים בעניין זכות החשוד לעיין בחומר הראיות שבתיק החקירה - הינו מועד הגשת כתב האישום. זאת, גם במקרים בהם החקירה מתארכת. זאת גם במקרים בהם החשש לשיבוש החקירה - נמוך ואף אפסי.

19. לפיכך, ברור לכל כי לו הייתה המבקשת מגישה לעיון בית המשפט במעמד הדיון את תיק החקירה בכללותו - לא היה מקום לקבל את עתירת המשיבה כי יתאפשר לה לעיין בתיק החקירה ובחומרי החקירה שנאספו. זאת, למרות פרק הזמן בו מתנהלת החקירה, ולמרות טענת המשיבה כי אין בעיון זה כדי לשבש את החקירה.

20. קביעה זו נכונה ויפה גם לדו"ח הסודי המוגש על ידי המבקשת. המדובר בכלי עזר שנועד לסייע לבית המשפט להתרשם מהתשתית הראייתית העומדת בבסיס הבקשה. לא אחת, לדו"ח סודי כאמור מצורף נספח הכולל חלק מחומרי הגלם מתוך תיק החקירה [הודעות, מסמכים וכיוצ"ב]. בנוסף, כולל הדו"ח הסודי הערכה באשר לפעולות החקירה המתוכננות והנדרשות לשם מיצוי החקירה וסיומה. אף חלק זה בדו"ח אינו אלא סיכום ותמצית של מסמכים שונים מתוך תיק החקירה (לרבות תרשומות פנימיות, התכתבויות בין גורמי אכיפה שונים, ועוד).

21. הנה כי כן: הדו"ח הסודי אותו מגישה הרשות החוקרת בפתח דיון בבקשה להארכת החזקתם של תפוסים - כולל סיכום של חומרי חקירה (אשר בשלב זה אינם נגישים ואינם נמסרים לעיון ההגנה), ותרשומות והתכתבויות פנימיות (אשר על פי רוב אינם נגישים ואינם נמסרים לעיון ההגנה גם בשלב

שלאחר הגשת כתב האישום).

22. לא בכדי דחו בתי המשפט, פעם אחר פעם, בקשות שהוגשו מטעם ההגנה לעיין במסמכים שהוגשו על ידי הרשות החוקרת בדיונים שעניינים החזרת תפוסים או הארכת תוקף החזקתם של תפוסים. ר' למשל, וכדוגמא בלבד, ע"ח (מחוזי-מרכז) 720-08-17 **בן מרגי נ' מדינת ישראל**, אליו הפנתה המבקשת בטיעוניה.

23. לאור האמור, מסקנתי היא כי אין מקום לחייב את המבקשת בשלב זה להציג בפני המשיבה את הדו"חות הסודיים שהוגשו [מב/4-1].

ב. האם קמה זכות לחשוד לחקור את נציג המבקשת במהלך דיון שענייניו החזרת תפוסים/הארכת תוקף החזקתם של תפוסים?

24. כאמור, המחוקק טרם מצא לנכון להסדיר כללי פרוצדורה בהליכים מהסוג שבפני. הפרקטיקה הנוהגת היא כי דיונים מסוג זה נערכים ללא חקירות עדים, אלא על סמך מסמכים וטיעונים בלבד. על פרקטיקה זו תעיד בין היתר העובדה, כי לא עלה בידי המשיבה להצביע אלא על החלטה אחת בה נקבע כי עם הגשת הדו"ח הסודי, יש לאפשר לצד השני לחקור בנסיבות המתאימות את נציג המבקשת במהלך הדיון [החלטת כב' השופט ע' מיכלס, ה"ת 32202-07-16 **רשות ההגבלים העסקיים נ' הלל ושות' בע"מ**]. החלטה זו מפנה להחלטה נוספת של אותו מותב בה נקבעה ככל הנראה קביעה דומה. אלא שאין בהחלטה זו כל הנמקה באשר להצדקה והסמכות העומדת בבסיסה. אף לא ברור מהחלטה זו מהן אותן "נסיבות מתאימות" המצדיקות חקירתו של נציג המבקשת במהלך הדיון.

25. עוד הפנתה המשיבה להחלטה במסגרת ע"ח 41403-02-16 **מדינת ישראל נ' גרוסמן**, אלא שעיון בהחלטה מלמד כי אין המדובר בהחלטה שעניינה הליכי תפיסה והחזרת תפוסים, ואף אין בהחלטה קביעה ברורה בדבר הזכות לחקור את נציג המבקשת אודות הדו"ח הסודי [כל שנאמר באותה החלטה הוא, שההגינות מחייבת כי בית המשפט לא יסתמך על מסמכים המוצגים לו בטרם תינתן לצד שכנגד ההזדמנות להגיב עליהם].

26. איני מוצא לנכון לאמץ את גישת המשיבה, לפיה יש לגזור גזירה שווה בין הליך שענייניו החזקת תפוסים לבין הליכי מעצר, ואיני סבור כי מכוח גזירה שכזו יש לאמץ לדיני החזקת תפוסים את ההסדר הדיוני הקבוע בחוק המעצרים (לרבות זה הקבוע בסעיף 15(ד) שעניינו בין היתר חקירת נציג המבקשת). שני סוגי ההליכים עוסקים במאטריה שונה, מערכת האיזונים - שונה אף היא. לא בכדי הפריד המחוקק וייחד להליכי מעצר חוק נפרד ובו הסדרים הייחודים להליך זה, הן מבחינת המהות והן מבחינת סדרי הדין. איני סבור כי אימוץ סדרי דין מחוץ המעצרים אל תוך פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) - יכולה להיעשות כלאחר יד, ואך משיקולי נוחות של אחד הצדדים, בדיון מסוים ובקונסטלציה מסוימת.

27. יחד עם זאת, אני בהחלט סבור כי ככל שחולף הזמן והתפוסים מוחזקים בידי המבקשת, הולך וגובר הצורך בפיקוח שיפוטי הדוק. נראה, כי במקרים המתאימים על המבקשת לפרט באופן נרחב יותר את בסיס החשדות המיוחסים לחשוד. ודוק: אין המדובר בכללי סדר דין, ואין משמעות הדבר כי נציג הרשות החוקרת - יחקר על ידי החשוד ובאי כוחו. אלא שעדיין, מידת הפירוט שאולי הספיקה בבקשה הראשונה והשניה להארכת תוקף החזקת התפוסים - אינה מידת הפירוט הנדרשת בבקשה חמישית ושישית. גם הרף הראיתי הנדרש אינו נותר על מכונו. ההגינות מחייבת כי בתום שלוש שנות חקירה גלויה, יימסרו גם למשיבה פרטים בסיסיים באשר למהות החשדות, העובדות העומדות בבסיס העבירות המיוחסות, היקף העבירות ואופן החישוב של היקף העבירות המיוחסות למשיבה.

סוף דבר:

28. לקביעתי, אין חובה על המבקשת לחשוף בפני המשיבה את הדו"חות הסודיים שהוגשו במהלך הדיון בבקשת המבקשת להאריך את תוקף הצו להחזקת התפוסים. אף אין בשלב זה חובה להציג לעיון המשיבה מסמכים אחרים מתוך תיק החקירה.

אשר לאפשרות לחקור את נציג המבקשת אודות האמור בבקשה ובדו"ח הסודי - אני סבור כי לא קמה סמכות כזו בדיון, ואני דוחה לפיכך את בקשת ב"כ המשיבה לחקור את נציג המבקשות.

29. יחד עם זאת, לשיטתי הפירוט בבקשת המבקשת, בטיעוניה בעל פיה ובהודעה מטעמה - אינו מספק. אין בו כדי להעמיד את המשיבה באופן ראוי על החשדות המיוחסים לה, טיבם המעשים, היקפם ואופן החישוב שנערך על ידי המבקשת באשר להיקף העבירות.

אני מורה לפיכך על קיומו של דיון משלים, שיתקיים ביום רביעי, 4.7.18, שעה 12:30.

עד יום רביעי, 27.6.18, תגיש המבקשת בקשה מתוקנת, ובה התייחסות מפורטת יותר לחשדות המיוחסים למשיבה והיקף העבירות המיוחסות. העתק הבקשה יועבר במישרין לצד שכנגד.

המזכירות תעביר את העתק ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, ד' תמוז תשע"ח, 17 יוני 2018, בהעדר הצדדים.